

The pictographic symbols used are the property of the Government of Aragón and have been created by Sergio Palao for ARASAAC (<http://www.arasaac.org>), that distributes them under Creative Commons License BY-NC-SA.

Treść oraz opracowanie graficzne: Justyna Małyska (logopeda)
www.mowergency-polskilogopeda.pl

Konsultacja merytoryczna: Ewa Grzelak (logopeda, terapeuta AAC, szkoleniowiec Mówika)
<https://apraksja.pl/>

POMÓŻ MI ROZWIJAĆ KOMUNIKACJĘ

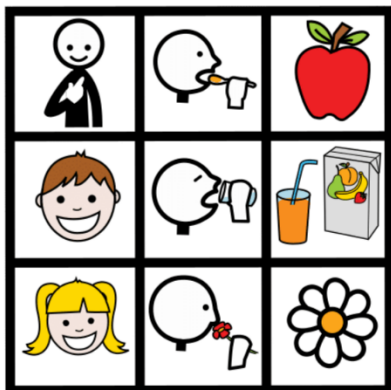
WSKAZÓWKI DLA OSÓB
PRACUJĄCYCH Z DZIECKIEM
UŻYWAJĄCYM TABLETU /
KSIĄŻKI DO KOMUNIKACJI

**SAMO POSIADANIE
TABLETU / KSIĄŻKI
KOMUNIKACYJNEJ, NIE
OZNACZA, ŻE DZIECKO
WIE, JAK ICH UŻYWAĆ
JAKO NARZĘDZIA DO
KOMUNIKACJI**

TRENING CZYNI MISTRZA

Dziecko uczy się używać tabletu do komunikacji, obserwując działania innych osób. Dlatego to właśnie ty jesteś kluczowym elementem wprowadzania i rozwijania umiejętności komunikowania się. Im więcej osób aktywnie używa tabletu w różnych sytuacjach, pokazując dziecku w jaki sposób można się za jego pomocą komunikować, tym większa szansa, że dziecko też będzie używać tabletu, aby komunikować swoje potrzeby / myśli / obserwacje.

ARASAAC

Co to znaczy modelować używanie znaków?

Modelowanie to nic innego jak używanie piktogramów w tablecie / książce użytkownika. Można modelować na kilka sposobów:

*Mówiąc do dziecka, jednocześnie wskazujemy kluczowy znak / znaki w systemie. Np, mówimy: "Pora na spacer" i wskazujemy piktogram "spacer". Albo "Chce mi się pić", wskazując znak "pić".

*Obserwujemy dziecko i interpretujemy jego zachowania w kontekście komunikowania się oraz pokazujemy w jaki sposób dziecko może zakomunikować daną potrzebę / przeżycie, używając tabletu. Np. gdy widzimy, że dziecko się wierci i spogląda w stronę toalety, możemy powiedzieć: "Wydaje mi się, że potrzebujesz do toalety" i równocześnie wskazać piktogram: "toaleta".

Nie zniechęcaj się, gdy efekty nie są natychmiastowe!

Niektóre dzieci potrzebują dwóch, inne dwudziestu dwóch, a jeszcze inne dwustu dwudziestu dwóch demonstracji, aby same użyły danego znaku. Nigdy się nie poddawaj! Za każdym razem, gdy modelujesz użycie znaku, działasz na korzyść dziecka.

Boję się, że obrazki zahamują rozwój mowy

Zarówno liczne badania naukowe, jak i doświadczenia praktyków na całym świecie pokazują, że stosowanie rozmaitych środków wspomagających komunikację, nie hamuje rozwoju mowy, a wręcz przeciwnie, może wspomagać jej rozwój. Modelowaniu zawsze towarzyszy mowa. Przekonanie, że dziecko wybierze obrazki, bo nie będzie mu się chciało wkładać wysiłku w mówienie, jest absolutnie błędne. Najłatwiejszym, najszybszym oraz, co oczywiste, najbardziej dostępnym środkiem komunikowania się jest mowa werbalna. Jeśli dziecko będzie miało możliwości psychofizyczne, żeby rozwinąć mowę werbalną, to zrobi to.

Praktykalia, czyli nie mam wystarczająco dużo czasu na modelowanie

Modeluj kiedy możesz. Nie musisz modelować każdej wypowiedzi, ale pamiętaj, że im więcej sytuacji modelowania, tym większa szansa, że dziecko będzie potrafiło się dogadać. Zaangażuj do pomocy inne osoby: dziadków, opiekunów, rodzeństwo, terapeutów. Przekaż im tę ulotkę, aby mogli zrozumieć, jak ważna jest ich pomoc. Zadbaj o to, by urządzenie / książka były łatwo dostępne (poręczne, na pasku, w odpowiednim dla twojego dziecka rozmiarze, również odpowiednio zabezpieczone przed uszkodzeniem).

**UWIERZ, ŻE TO
DZIAŁA!**

**NAJCZĘSTSZE
PYTANIA,
OBAWY I
TRUDNOŚCI**

Nie potrzebuję tego, rozumiem moje dziecko / ucznia, wiem, o co mu chodzi

Dziecko potrzebuje sposobu komunikowania się, który umożliwi mu dogadywanie się z różnymi osobami, które będzie spotykało na swojej drodze. Nie każda osoba domyśli się, że dany sposób zachowania / dany dźwięk ma znaczenie i jakie to znaczenie. Niemalże każda osoba domyśli się natomiast znaczenia piktogramu.

Jeśli doskonale rozumiesz, co chce zakomunikować twoje dziecko, masz doskonałą okazję do "łatwego" ćwiczenia modelowania. Pamiętaj, im częściej dziecko obserwuje inne osoby korzystające z piktogramów oraz im częściej jest zachęcane do korzystania z nich, tym większa szansa, że będzie używać ich również spontanicznie.

Wskazówki do druku: drukujemy najpierw stronę 1, potem wkładamy ją do drukarki odwróconą na białą stronę i do góry nogami, drukujemy stronę 2. Jeśli drukarka ma opcję wydruku na obydwu stronach kartki, wybieramy „przerzuć wzdłuż krótkiej krawędzi”.